Peruna-alan yhteistyöryhmä Ry
Potatisbranshens samarbetsgrupp Rf

LAUSUNTO

08.12.2022

Maa- ja metsätalousvaliokunta

00102 EDUSKUNTA

Lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi elintarvikemarkkinalain muuttamisesta.

Peruna-alan yhteistyöryhmä kiittää lausuntopyynnöstä. Yleisesti toteamme, että muutokset ovat hyviä, mutta myös joustavuutta tarvitaan. Nostamme esiin seuraavat asiat.

1. Elintarvikemarkkinalaissa ei puututa koko satokautta koskeviin tarjouspyyntöihin

Tarjouspyyntöjä, jossa pyydetään hintatarjousta koko seuraavalle kaudelle, tulisi ehdottomasti rajoittaa, ja sääntöjä tarkentaa. Juuri yksi tarjouskierros on päättynyt, jossa eräs kaupparyhmittymä on pyytänyt toimitushintaa syksystä 2023 kevääseen 2024. Vaikka laissa elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntelystä (1062/1993) 1 §:ssä kielletään käytännöt, jotka ovat heikomman osapuolen kannalta kohtuuttomia, tämä asia ei ole silti korjaantunut. Kauppatapalautakunnan 15.12.2021 antamassa suosituksessa hinnantarkistusehdosta asia on kyllä huomioitu, mutta tämä on vain suositus. Koko kaudelle tehty hintasitoumus ei käytännössä takaa hinnantarkistuksia, vaan myyjä on ostajan armoilla.

Kaupparyhmittymien pyytämät pitkäaikaiset hintasitoumukset ovat peruna-alan toimijoille kohtuuttomia erityisesti kustannusten noustessa hallitsemattomasti. Lisäksi jokainen satokausi sisältää riskejä, joita ei voi ennakoida. Kun pyydetään tarjousta ennen vuodenvaihdetta seuraavalle satokaudelle, se tarkoittaa, että hinnat on sidottu jopa vuotta tai puoltatoista vuotta ennen perunaerien toimitusta.

- Toimitussopimus koko kaudelle ei sinällään ole huono asia, mutta koko kauden hintasitoumus on. Tuoretuotteille tulisi olla hinnanmäärityskaudet 2-4 kuukautta, jotta kustannukset tai satokauden yllätykset voidaan huomioida. Sopimusteknisesti olisi myös mahdollista tehdä sopimus määristä, mutta jättää hinta auki tietylle ajanjaksolle.

2. Lyhennetty maksuaikataulu

Lyhennetty aikataulu on yleisellä tasolla viljelijöiden kannalta hyvä ratkaisu, sillä viljelijöillä kustannukset ovat jaksottuneet kauas taakse toimitushetkestä. Mahdollisuus poikkeaviin maksuaikoihin tavarantoimittajan aloitteesta on hyvä lisäys, joka tuo joustoa ja huomioi jo vallitsevat toimivat käytännöt. Esimerkiksi jalostavassa teollisuudessa pienempien ostajayritysten tilanne voi vaikeutua, mikäli syksyn sato joudutaan ostamaan lyhyen ajan sisällä, mutta jatkotoimitukset ketjussa jaksottuvat pidemmälle ajalle. Tällöin poikkeava maksuaika tavarantoimittajan aloitteesta mahdollistaa joustavuuden.

3. Palautuskielto

Myymättä jääneiden maataloustuotteiden palautuskielto on yleisesti hyvä ja kannatettava asia, ja tuo selkeän parannuksen aikaisempaan tilanteeseen. Poikkeuksena voi olla tarvetta palautusten sopimiseen. Esimerkiksi uutuustuotteiden koemyyntitilanne, eli myymättä jäävät sovitaan palautettavaksi.

- Voisiko tässäkin olla mahdollisuus palautusten sopimiseksi tavarantoimittajan aloitteesta, kuten poikkeavien maksuaikojen kohdalla?

08.12.2022

Peruna-alan yhteistyöryhmä Ry

Markus Jussila
Hallituksen puheenjohtaja, PAYR
Toimitusjohtaja, Jepuan Peruna Oy

Timo Myllymäki
Hallituksen varapuheenjohtaja, PAYR
Yrittäjä, Myllymäen Peruna Oy